

Mnenje Odbora regij – Evropsko partnerstvo za inovacije: kmetijska produktivnost in trajnost

(2013/C 17/10)

ODBOR REGIJ svetuje Evropski komisiji, da:

- prizna bistveno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti ter zainteresiranih strani pri uspešnem delovanju EIP za kmetijsko produktivnost in trajnost;
- lokalne in regionalne oblasti polno vključi v strukture upravljanja, ki bodo vzpostavljene za spodbujanje in spremljanje te pobude;
- „povečanje produktivnosti“ opredeli kot „proizvajanje več in bolje z manj“;
- dovoli širok razpon tem, povezanih s primarno pridelavo, upravljanjem virov, biogospodarstvom, oskrbovalno verigo, kakovostjo, varnostjo hrane in varstvom potrošnikov, ki naj bi jih obravnaval EIP;
- inovacijskim programom da prednost in tako zagotovi ohranitev kmetijskih dejavnosti v vsej Evropi ter vključitev raziskovalnih prizadevanj, ki koristijo živinorejskim območjem, primestnim regijam, območjem z naravnimi ovirami in lokalnim kmetijskim območjem;
- daje prednost inovativnim pobudam MSP po pristopu od spodaj navzgor pred industrijskimi pobudami, da bi popravili sedanje neravnovesje v sodelovanju, ki izhaja iz različnih ravni organizacije in zmogljivosti;
- si še naprej prizadeva za izboljšanje položaja primarnih proizvajalcev v verigi pridelave, predelave in distribucije hrane;
- omogoči operativnim skupinam, da podporo EKSRP uporabijo tudi za začetne stroške, kot so stroški razvoja pristopa k obravnavi tehničnega in znanstvenega vprašanja.

Poročevalec	Henk BRINK (NL/ALDE) član izvršnega sveta province Drenthe
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o Evropskem partnerstvu za inovacije „Kmetijska produktivnost in trajnost“ COM(2012) 79 final

I. IZZIVI IN CILJI

ODBOR REGIJ

Vodilna pobuda iz strategije Evropa 2020 Unija inovacij

podpira strategijo Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast ter se zaveda, da:

1. mora Evropa, če naj preživi konkurenco na globalnem tržišču, povečati svoja prizadevanja za ohranitev in izboljšanje svojega položaja na področju trgovine, industrijskega vodstva in odličnosti znanstvene baze;
2. je evropsko znanje glede trajnostne proizvodnje živil, vključno z znanjem na področju upravljanja kmetij, rešitev IKT, varnosti hrane, kmetijske biotehnologije, tehnologije rasti, zaščite pridelka, vode, ostankov, upravljanja energije in odpadkov ter sociologije kmetijstva, dobrodošlo po vsem svetu in ima velike tržne možnosti na naglo nastajajočih trgih in trgih v razvoju v Evropi in zunaj nje;
3. potrebuje Evropa, če naj to znanje uspešno pretvori v vrednost, 1) več inovativnih malih in srednje velikih podjetij (MSP), ki ustvarjajo rast in delovna mesta; 2) več zasebnih naložb; 3) inovacije v vseh obstoječih in nastajajočih sektorjih; 4) multidisciplinarno sodelovanje, da se dosežejo prodorne rešitve in 5) udeležence, ki si želijo obetavne rešitve testirati, pokazati in razširiti.

Izzivi na področju kmetijstva, zanesljive preskrbe s hrano in naravnih virov

ODBOR REGIJ

ugotavlja:

4. svet se trenutno sooča z raznolikimi pomembnimi izzivi, kot so: nadaljnja rast števila prebivalcev in naraščanje kupne moči, zaradi česar se spreminjajo prehranjevalne navade in večja povpraševanje po osnovnih proizvodih, ter nevarnost, ki jo za svetovne kmetijske proizvodne zmogljivosti predstavljajo podnebne spremembe;
5. ti izzivi so povezani z nevarnostjo pomanjkanja hrane, krme, fosilnih goriv, surovin, vlaken in sveže vode zaradi vse večje degradacije tal in izgube biotske raznovrstnosti ter zaradi vse večje nevarnosti zloma finančnega trga, političnega neravnovesja in oboroženih spopadov;

6. v kmetijstvu in pri preskrbi s hrano je treba biti v prihodnosti varčnejši pri uporabi vode in fosilnih goriv, uporabljati manj gnojil in fitosanitarnih proizvodov, povečati raznolikost in tako čim bolj izkoristiti sinergije med poljedelstvom, živinorejo, ravnanjem z organskimi odpadki, odpadnimi vodami in proizvodnjo energije iz obnovljivih virov;

in poudarja naslednje:

7. države članice in zainteresirane strani so že večkrat izrazile veliko zanimanje za spodbujanje inovacij v kmetijstvu s pristopom, ki bi vključeval vso EU, Evropski svet pa je 20. junija 2008 že poudaril, da si je treba „prizadevati za inovacije, raziskave in razvoj kmetijske proizvodnje, zlasti da se povečajo njena energetska učinkovitost, rast produktivnosti in sposobnost prilagajanja podnebnim spremembam“;
8. do podobnih zaključkov so prišle kmetijske organizacije in zbornice, skupina G-20 pa je v sporočilu iz Cannesa poudarila ključno potrebo po vlaganju v kmetijske raziskave in inovacije.

Zato Odbor regij:

9. pozdravlja pobudo Komisije za spodbujanje inovacij v kmetijskem sektorju z ustanovitvijo posebnega Evropskega partnerstva za inovacije „Kmetijska produktivnost in trajnost“, kot tudi njegova dva glavna cilja: 1) pomagati kmetijskemu sektorju k večji produktivnosti in učinkovitosti (z obrnitvijo nedavnega trenda zmanjševanja rasti produktivnosti do leta 2020) in 2) spodbujati trajnostni razvoj kmetijstva (zagotoviti ustrezno rabo tal do leta 2020).

10. zlasti pozdravlja dejstvo, da so tudi lokalni kmetijski in prehranski sistemi zajeti v področja sodelovanja, tj. horizontalno in vertikalno sodelovanje med akterji verige preskrbe s hrano z namenom oblikovanja logističnih platform za spodbujanje kratkih oskrbovalnih verig in lokalnih trgov, pa tudi promocijske dejavnosti lokalnega značaja, ki se nanašajo na razvoj kratkih oskrbovalnih verig in lokalnih trgov;

11. pozdravlja predlog Komisije, da se raziskavam in inovacijam na področju varnosti preskrbe s hrano, biogospodarstva in trajnostnega kmetijstva namenijo sredstva v višini 4,5 milijarde EUR;

12. se strinja, da bi bilo treba Evropsko partnerstvo za inovacije (EIP, *European Innovation Partnership*) na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti podpreti s sredstvi, namenjenimi skupni kmetijski politiki in okvirnemu programu za raziskave, da bi premostili razkorak med svetom raziskav in kmetijskimi praksami;

13. meni, da bo prehod, ki ga mora kmetijski sektor doseči zaradi vse nujnejše učinkovite rabe virov, prinesel predvsem trajnejšo pridelavo več hrane, zagotovil pa bo tudi vrsto različnih družbenih storitev in bioproizvodov, povezanih z zdravjem, preživljanjem prostega časa, gospodarjenjem z zemljišči, ravnanjem z odpadki, krmo, vlakni in obnovljivimi viri energije. Ta širši obseg bo koristil tako samemu sektorju kot družbi, če se doseže dobro ravnovesje med živilsko in neživilsko proizvodnjo, če se kmetijski sektor osredotoči na novo opredeljene prednostne naloge skupne kmetijske politike in če bodo oblasti dosledno usmerjale k tem prednostnim nalogam;

14. izraža prepričanje, da ta na novo opredeljeni kmetijski sektor prinaša nove poslovne in inovacijske priložnosti za evropsko vrednostno verigo;

15. izraža prepričanje, da je za optimalno uporabo naravnih virov potrebno tesno medsebojno delovanje med kmetijstvom, biogospodarstvom in znanostjo⁽¹⁾, da se oblikuje trajnosten in učinkovitejši kmetijski sektor; glede na to, da je kmetijstvo proizvajalec biomase za pridobivanje energije, bi bilo treba paziti na uravnoteženo vzporedno proizvodnjo živil in biomase.

II. VPRAŠANJA OZIROMA KLJUČNI DEJAVNIKI ZA USPEH

Vprašanja

ODBOR REGIJ

poudarja naslednje:

16. prizadevanja za premostitev razkoraka med prakso in znanostjo so ključna, vendar pa sam obstoj EIP še ne rešuje kulturnega in strokovnega razkoraka med dvema enako pomembnima vidikoma: 1) vidikom znanstvene skupnosti, ki se običajno osredotoča na odličnost v znanstveni bazi, na pionirske raziskave, prihodnje in nastajajoče tehnologije, razvoj znanja in poklicnih možnosti ter raziskovalno infrastrukturo; in 2) vidikom podjetnikov in oblikovalcev politik, ki iščejo načine za pretvorbo znanja v vrednost in rešitve, ki naj bi pomagale odgovoriti na družbene potrebe in poslovne priložnosti. Na obeh straneh bodo potrebne komunikacija in spodbude;

(¹) CdR 1112/2012 – EDUC-V-024, Inovacije za trajnostno rast: biogospodarstvo za Evropo.

17. predlagani Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) v členih 15, 16, 18, 20, 33, 36, 46, 53, 61, 62 in 63 zagotavlja več spodbud, vendar pa te ne bodo sprejete, če posrednik znanja v okviru EIP držav članic ne bo obveščal o teh možnostih še pred dokončanjem pogodb o partnerstvu ali med postopkom priprave nacionalnih in/ali regionalnih operativnih programov za razvoj podeželja;

18. EIP ne bo vključen v programe za razvoj podeželja, če nacionalno sofinanciranje ne bo krilo različnih stopenj inovacijskega procesa: 1) sodelovanja (za oblikovanje operativnih skupin) za poslovni razvoj (za začetek inovativnega projekta); 2) prenosa znanja in svetovalnih storitev (za pridobitev strokovnega znanja in uporabo obstoječih rezultatov raziskav); 3) vključevanja v programe kakovosti (za spodbujanje družbenih koristi in poslovnih rezultatov) in 4) naložb (finančna podpora za doseganje ciljev, produktivnost in trajnost);

19. zaenkrat je bilo vzpostavljenih pet EIP za naslednja področja:

a. aktivno in zdravo staranje SEC(2011) 1028, sprejeto 1. 9. 2011,

b. surovine, COM(2012) 82, sprejeto 29. 2. 2012,

c. kmetijska produktivnost in trajnost COM(2012) 79, sprejeto 29. 2. 2012,

d. voda, COM(2012) 216, sprejeto 10. 5. 2012,

e. pametna mesta COM(2012) 4701, sprejeto 10. 7. 2012.

Vsa so 1) pomembna za regionalne in lokalne oblasti, pa tudi 2) odvisna od regionalnega vodstva, podpore in financiranja, če naj bodo uspešna. Vendar do zdaj regionalne oblasti niso bile povabljene k sodelovanju v tem procesu.

Ključni dejavniki za uspeh

ODBOR REGIJ

poudarja naslednje:

20. regije in podeželske skupnosti imajo lahko odločilno vlogo pri usmerjanju in sofinanciranju ukrepov v okviru EKSRP in drugih instrumentov za spodbujanje inovacij. Poleg tega so nepogrešljive pri prilagajanju pomoči konkretnim kmetijskim, okoljskim in ozemeljskim značilnostim posamezne regije, s čimer omogočajo učinkovitejšo uporabo evropskih sredstev;

21. regije in podeželske skupnosti bi pozdravile možnost, da izrazijo svoje mnenje o prednostnih nalogah ter ureditvi izvajanja in upravljanja;

22. vzpostavitev okvira upravljanja na več ravneh – evropski, nacionalni in regionalni – je nujen pogoj za uspeh reforme skupne kmetijske politike po letu 2013, vključno z EIP;

23. zainteresirane strani naj bi po pričakovanju oblikovale osnovno operativno skupino, ki bo nadalje raziskovala vrzeli v znanju glede npr. tehnologije, poslovnih modelov, organizacijskih sistemov, trženjskih strategij, potrošniških potreb in izobraževanja, za kar bi bila sredstva iz EKSRP že dobrodošla; njihov naslednji korak bi lahko bil, da poiščejo partnerje in ustvarijo multidisciplinarno skupino, ki preučila možnosti za uporabo čezmejnega sodelovanja in/ali obstoječe baze znanja, preden stopi v stik z mrežo EIP po nadaljnjo pomoč – ta naslednji korak pa ne bi smel biti obvezen;

24. nekatere inovacijske pobude po pristopu od spodaj navzgor, povezane s trajnostjo in produktivnostjo, bi lahko bile dobrodošle na regionalni ali nacionalni ravni, a jim grozi nevarnost, da ne bodo izpolnile merila prednostne teme, kot ga določata strateški načrt izvajanja (SIP, *Strategic Implementation Plan*) in večletni načrt (ki ga objavi usmerjevalna skupina na visoki ravni po posvetovanju s Stalnim odborom za raziskave v kmetijstvu in Odborom za razvoj podeželja); kar pa ne bi smela biti ovira za pridobitev podpore – to bi namreč imelo odvrčilen učinek na udeležence in inovacijsko spiralo prekinilo v njeni najšibkejši točki;

25. posredovanje inovacij in znanja je nepogrešljivo pri sprožitvi inovacijskega procesa in prizadevanjih za napredek.

III. POLITIČNA PRIPOROČILA

Za Evropsko komisijo

ODBOR REGIJ

Evropski komisiji močno priporoča, da:

26. prizna bistveno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti ter zainteresiranih strani pri uspešnem delovanju EIP za kmetijsko produktivnost in trajnost;

27. lokalne in regionalne oblasti polno vključi v strukture upravljanja, ki bodo vzpostavljene za spodbujanje in spremljanje te pobude;

28. predstavnika Odbora regij povabi k sodelovanju pri delu usmerjevalne skupine na visoki ravni, ki bo opredelila strategijo za EIP, in usklajevalnega odbora Evropske mreže za razvoj podeželja, da bi zagotovili, da se pobuda izvaja v skladu z dejanskimi potrebami lokalnih in regionalnih oblasti;

29. države članice obveže k vključitvi medsektorskih ciljev EIP v pogodbe o partnerstvu;

30. „povečanje produktivnosti“ opredeli kot „proizvajanje več in bolje z manj“;

31. dovoli širok razpon tem, povezanih s primarno pridelavo, upravljanjem virov, biogospodarstvom, oskrbovalno verigo, kakovostjo, varnostjo hrane in varstvom potrošnikov, ki naj bi jih obravnaval EIP;

32. inovacijskim programom da prednost in tako zagotovi ohranitev kmetijskih dejavnosti v vsej Evropi ter vključitev raziskovalnih prizadevanj, ki koristijo živinorejskim območjem, primestnim regijam, območjem z naravnimi ovirami in lokalnim kmetijskim območjem;

33. daje prednost inovativnim pobudam MSP po pristopu od spodaj navzgor pred industrijskimi pobudami, da bi popravili sedanje neravnovesje v sodelovanju, ki izhaja iz različnih ravni organizacije in zmogljivosti;

34. se – poleg povečevanja proizvodnje – osredotoči na trajnostno kmetijstvo, produktivno kmetijstvo, ki je posledica dostopnosti sodobne tehnologije, na preprečevanje odpadkov hrane in izgub po žetvi ter na odgovorno ravnanje potrošnikov;

35. se osredotoči na izvoz in trženje znanja in (bio)tehnologije EU ter na pravično sodelovanje v oddaljeni lokalni (mestni ali omejeni) pridelavi v tretjih državah;

36. si še naprej prizadeva za izboljšanje položaja primarnih proizvajalcev v verigi pridelave, predelave in distribucije hrane;

37. si prizadeva za to, da se pri ocenjevanju izobraževalnih in znanstvenih ustanov upošteva tudi „stopnja praktične uporabe rezultatov raziskovanj“, kar bi bila spodbuda znanstvenikom za premoščanje inovacijskega razkoraka;

38. pozdravi obstoj vodilnih evropskih mrež regij, raziskovalnih institutov in grozdov za visoko produktivnost in trajnostno kmetijstvo, prizna vlogo teh mrež in grozdov ter olajša prenos znanja med podjetniki na lokalni in medregionalni ravni;

39. državam članicam omogoči, da začetne in regionalne dejavnosti operativnih skupin, ki obravnavajo cilje EIP, podprejo s sredstvi iz EKSRP in z regionalnim sofinanciranjem, ne glede na njihovo uspešnost pri pridobivanju hkratne podpore iz mreže EIP po prijavi na razpise;

40. se strinja, da lahko operativne skupine delujejo znotraj meja države članice ali pa imajo člane v več državah članicah in tretjih državah;

41. se navedba „kmetov“ kot upravičencev razume kot „kmetov in organizacij proizvajalcev“, da bi bilo skupino lažje ustanoviti;

42. omogoči operativnim skupinam, da podpora EKSRP uporabijo tudi za začetne stroške, kot so stroški razvoja pristopa k obravnavi tehničnega in znanstvenega vprašanja, ali za uporabo posrednika inovacij in znanja;

43. pred oblikovanjem usmerjevalne skupine na visoki ravni, skupine za podporo SHERPA, točke za podporo operativnim skupinam in tajništva, ki pripravljata strateški načrt izvajanja, oblikuje skupino za komuniciranje, ki bo spodbujala uporabo 1) EIP v nacionalnih programih za razvoj podeželja; 2) možnosti programa Obzorje 2020 za podporo raziskovalnih projektov, večstranskih projektov, grozdov inovacijskih dejavnosti, posrednikov inovacij in inovacijskih centrov; 3) infrastrukture in kontaktov mreže EIP ter 4) priročnika oziroma smernic za lokalne skupine.

Za lokalne in regionalne organe

ODBOR REGIJ

Lokalnim in regionalnim organom priporoča, da:

44. podprejo sodelovanje z EIP in njegovo načrtovanje v okviru operativnih programov EKSRP ter se pripravijo na oblikovanje operativnih skupin;

45. svetujejo državam članicam, naj resno razmislijo o nujnosti obravnavanja produktivnosti, učinkovite rabe virov in trajnosti ter zato najmanj 10 % celotnega prispevka iz EKSRP porabijo za spodbujanje prenosa znanja in inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželskih območjih;

46. okrepijo svoje sedanje sodelovanje v nacionalni in evropski mreži za razvoj podeželja.

V Bruslju, 30. novembra 2012

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
